

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/43891,Parafia-sw-Wojciecha-i-Stanislaw-w-Rzeszowie-Fara.html>
19.05.2024, 16:00

Parafia św. Wojciecha i Stanisława w Rzeszowie (Fara)

Parafia św. Wojciecha i Stanisława w Rzeszowie (Fara). Kościół farny należy do najstarszych świątyń w Rzeszowie i okolicy. Początki świątyni jako budowli drewnianej sięgają okresu średniowiecza. Przed 1390 po zniszczeniach wojennych świątynia odbudowana jako ceglano-kamienna budowla konsekrowana pw. św. Wojciecha i św. Stanisława. XVII i XVIII w. po kilku przebudowach otrzymała obecny wygląd. Połowa XIV w. - erygowanie parafii. 1754 konsekracja świątyni. Obszar parafii obejmował swoim zasięgiem teren miasta oraz okolicznych miejscowości. 1949-2006 na terenie parafii farniej powstało 14 nowych świątyń.

Od 1949 funkcję administratora parafii, potem proboszcza pełnił ks. Jan Stączek. 1954 odsunięty przez władze z tego stanowiska. I 1957 ponownie objął probostwo i sprawował je nieprzerwanie do śmierci - 11 II 1989. Po nim proboszczem został ks. Stanisław Bełza.

Przez cały okres posługi pasterskiej ks. Jan Stączek nadawał ton życiu parafii farniej. XII 1970 jako proboszcz fary odprawił mszę św. w intencji pomordowanych na Wybrzeżu stoczniovców. Od XII 1981 współorganizował pomoc materialną i duszpasterską dla internowanych w Załężu, 13 I 1982 zainicjował w farze comiesięczne msze za Ojczyznę. W porozumieniu z podziemną „S” patronował rzeszowskim uroczystościom rocznicowym 3 V, 31 VIII i 11 XI. Po mszach w farze odbywały się [manifestacje](#) patriotyczne z udziałem działaczy „S”.

3 V 1982 po mszy św. z udziałem zwolnionych z internowania działaczy „S” odbył się przemarsz na Rynek, gdzie pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki patriotyczne przemówienie do kilkutysięcznego tłumu wygłosił zwolniony kilka dni

wcześniej z internowania sekretarz ZR „S” Stanisław Alot. 31 VIII 1982 w drugą rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych po mszy św. uczestnicy uroczystości zaatakowani przez ZOMO i MO za pomocą gazu i armatek wodnych podczas próby przemarszu pod pomnik T. Kościuszki. Władze zatrzymały ok. 150 uczestników, w tym 50 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. 11 XI 1982 po mszy św. z udziałem ok. 500 wiernych grupa studentów WSP, wśród nich Barbara Wyrzykowska, złożyła kwiaty w miejscu zburzonego przez Niemców pomnika pułk. L. Lisa-Kuli. Wszyscy zostali zatrzymani i po przeprowadzeniu rozmów ostrzegawczych wypuszczeni. 13 XII 1982 po mszy za Ojczyznę tłumy uczestników zgromadziły się przed krzyżem misyjnym na modlitwie za ofiary stanu wojennego. Przemawiał A. Kopaczewski, na zakończenie odśpiewano *Boże coś Polskę* i *Rotę*. Taki rytuał uroczystości ustalił się i w następnych latach był kontynuowany podczas obchodów rocznic patriotycznych. 19 II 1983, w 2. rocznicę podpisania Porozumień Rzeszowsko-Ustrzyckich msza św. z udziałem ok. 1 tys. członków „S” oraz „S” RI. 3 V 1983 po mszy św. z udziałem ok. 3 500 osób i próbie przedarcia się pod pomnik T. Kościuszki zablokowanej przez ZOMO i MO zatrzymano 50 osób, z których 21 ukarano przez Kolegium ds. Wykroczeń, kilka przez Sąd Rejonowy. 31 VIII 1983 we mszy św. uczestniczyło 2 500 ludzi. W latach następnych aż do 1989 kontynuowana była tradycja uroczystych mszy św. z okazji rocznic narodowych - 3 V, 31 VIII, 11 XII, 13 XII oraz w intencji Ojczyzny 13. dnia każdego miesiąca. 1 V 1984 msza z udziałem przedstawicieli SW i „S”. Szczególnie liczny udział - ok. 3 tys. wiernych podczas mszy św. 3 V 1984. Próbujący się przedrzeć pod pomnik T. Kościuszki zostali zatrzymani przez ZOMO i MO. Manifestanci wznosili hasła „Gestapo”, „Solidarność”, „Nie ma wolności bez Solidarności”, „Niech żyje [Lech](#) Wałęsa”, „Chodźcie z nami”. Część uczestników, w tym A. Kopaczewski znalazła schronienie przed zatrzymaniem na plebanii kościoła farnego. Podczas mszy św. dbano o odpowiedni dobór intencji modlitewnych a także treści kazań. Modlono się m.in. o więzionych i internowanych, zaś kazania wygłaszane przez ks. Jana Stączka, ks. Józefa Sondej, ks. Stanisława Słowika i innych duchownych poruszały tematy obchodzonych rocznic i wydarzeń.

Poza uroczystościami związanymi z rocznicami narodowymi obchodzonymi cyklicznie odbywały się nabożeństwa i wydarzenia ku czci bohaterów narodowych. 12 V 1985 w 50. rocznicę śmierci Józefa Piłsudskiego po uroczystej mszy św. została wmurowana na frontonie kościoła farnego tablica poświęcona płk. L. Lisowi-Kuli. Mszę św. koncelebrowaną odprawił bp. Tadeusz Błaszkiwicz, a odsłonięcia tablicy dokonała siostra bohatera Amalia Zaniewska. Współorganizatorami uroczystości byli członkowie Zespołu Charytatywno-Społecznego przy Kościele oo. Bernardynów w Rzeszowie. Tablicę zaprojektował artysta-rzeźbiarz Krzysztof Bukala, odlano ją w zakładzie Kazimierza Hajduka. Uroczystościom towarzyszyło otwarcie w domu katechetycznym kościoła farnego wystawy poświęconej J. Piłsudskiemu autorstwa Lesława Granata i Jerzego Tomali. 1 XI 1987 duchowni z parafii farniej odprawili mszę św. z udziałem ok. 1 tys. osób przy grobowcach rodziny Sicińskich i Ciepelińskich na cmentarzu Pobitno. Wcześniej grobowiec został odnowiony przez środowiska kombatanckie AK przy współudziale Zespołu Charytatywno-Społecznego przy Kościele oo. Bernardynów w Rzeszowie. Homilię wygłosił ks. S. Słowik nawiązując do oporu przeciw komunistycznej władzy, podnosząc zasługi żołnierzy AK i WiN, szczególnie tych, którzy zginęli z rąk oprawców. Tydzień późn. w Trzcianie - rodzinnej miejscowości płk. Mieczysława Kawalca odsłonięto tablicę upamiętniającą oficera. Mszę św. koncelebrowaną odprawił ks. bp Ignacy Tokarczuk w asyście ks. Jana Stączka i ks. Józefa Sondej. 4 VI 1988 wmurowana została pamiątkowa tablica na frontonie kościoła farnego upamiętniająca 70. rocznicę walk 17 pp. 1918-1920. Inicjatorem był prezes koła 17 pp w Rzeszowie kpt Bolesław Goetz.

Parafia od pierwszych dni stanu wojennego udzielała pomocy członkom „S”. Latem 1983 RKW „S” uzyskała dogodny punkt kolportażu wydawnictw podziemnych w sklepiku z oficjalnymi wydawnictwami religijnymi prowadzonym przez Marię Kanię i mieszczącym się w domu katechetycznym. 11 XI 1984 msza z udziałem ok. 600 wiernych w intencji zamordowanego ks. Jerzego Popiełuszki. Następnie pod krzyżem misyjnym zamontowano tablicę z napisem „Solidarność zwycięży”. Po

jej usunięciu przez „nieznanych sprawców” w miejscu tablicy, 13 XII 1984 umieszczono oprawioną w folię fotografię ks. J. Popiełuszki.

Oprócz działalności na rzecz podniesienia świadomości patriotycznej społeczeństwa parafia organizowała wykłady znanych przedstawicieli nauki i kultury w domu katechetycznym. 15 III 1985 odbył się wykład M.M. Drozdowskiego *Życie i działalność Józefa Piłsudskiego*, 16 VI 1985 - wykład nt. alkoholizmu, 30 V 1986 - prelekcja Wojciecha Ziemińskiego. 1986 przy kościele farnym powołanie Duszpasterstwa Kombatantów AK Podokręgu Rzeszów. Jego członkowie brali udział w spotkaniach z Ojcem św. Przedstawiciele kombatantów uczestniczyli w pracach nad rekonstrukcją i upamiętnieniem miejsc związanych z historią regionu, ppłk. Łukaszem Ciepłińskim i Zrzeszeniem WiN. IX 1988 ks. Jan Stączek udostępnił pomieszczenia punktu katechetycznego do prowadzenia jawnej działalności „S”. 11 II 1989 zmarł, w jego pogrzebie na Cmentarzu Pobitno wzięły udział tysiące ludzi, w tym delegacje z zakładów pracy, wystawiono poczty sztandarowe.

Obecnie proboszczem parafii jest ks. Jan Szczupak. 2016 parafia liczyła ok. 3 tys. wiernych.

Irena Kozimala

[Region Rzeszowski](#), [Rzeszów](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)